

Demanda d'activitats físicoesportives de temps lliure. Estudi comparatiu entre l'alumnat d'Ensenyament Secundari Postobligatori de segon cicle de la Universitat d'Almeria

■ FRANCISCO RUIZ JUAN

Facultat d'Humanitats i Ciències de l'Educació.
Universitat d'Almeria

■ M.ª ELENA GARCÍA MONTES

Facultat de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport.
Universitat de Granada

■ Paraules clau

Temps lliure, Joves, Universitaris,
Demanda, Activitat físicoesportiva

■ Abstract

One of the leading objectives of this investigation is to find out about the demand for physical and sports leisure activities amongst secondary post obligatory education pupils (ESPO) and second cycle students at the University of Almeria and also about the conditions in which they would like to practise these activities: modalities, frequency of practice, periods of time and ways to practise them. At the same time we try to contrast this demand among the two types of students mentioned above in order to obtain objective data which will allow us to make accurate decisions to provide the appropriate offer for this demand. The groups studied consist of students from secondary post obligatory education (ESPO) and second cycle students from the University of Almeria. The ESPO sample (1998/99 academic year) consists of 1.375 students and the second cycle sample (98/99 academic year) of 878. The sample error assumed is 3 % and the confidence level is 95.5 %.

The data collection has been carried out with a quantitative methodology by means of questionnaires (self-administered questionnaire massively applied by classrooms in the presence of the applier).

The data analysis carried out by quantitative techniques with the IT programme SPSS/PC = (V 7.52), allowed us to present descriptive results of the different variables, as well as the inferentials.

In the questionnaire, students were asked to indicate by order of preference, the physical activities and /or sport modalities they would like to practise in their leisure time. The results of the comparative analysis of the variable demand in both groups cited above are presented in relation to the frequency, character or purpose, period of time and type of offer.

■ Key words

Leisure time, Young people, University students, Demand, Physical and sport activity

Resum

Conèixer les demandes d'activitat física de temps lliure de l'alumnat almerienc d'Ensenyament Secundari Postobligatori (ESPO) i de segon cicle de la Universitat d'Almeria i les condicions en què li agradaria realitzar-la: modalitats, freqüència de pràctica, període de temps i forma de realització, és un dels objectius que guien aquesta investigació, és un dels objectius que pretén aquesta investigació. Igualment, es persegueix contrastar aquestes demandes entre els dos tipus d'ensenyament assenyalats per tal de disposar de dades objectives que permetin de prendre decisions encertades per a l'adequació de l'oferta.

La població està formada per l'alumnat almerienc d'Ensenyament Secundari Postobligatori (ESPO) i de segon cicle de la Universitat d'Almeria. La mostra d'ESPO (curs 98/99) és de 1.375 i en segon cicle (curs 98/99) és de 878. L'error mostral assumit del ± 3 % i un nivell de confiança del 95,5 %.

La recollida de dades s'ha realitzat amb metodologia quantitativa mitjançant enquestes (qüestionari autoadministrat amb aplicació massiva –per aules– i presència d'aplicador).

L'anàlisi de dades mitjançant tècniques quantitatives amb el programa informàtic SPSS/PC+ (V 7.52), ens permeten de presentar resultats descriptius de les diferents variables plantejades, i també inferentials.

Al qüestionari se'ls demanava que indiquessin, per ordre de preferència, les modalitats d'activitats físiques i/o esportives que els agradaria fer en el temps lliure. Es presenten els resultats de l'anàlisi comparativa de la variable demanda en les dues poblacions esmentades en relació amb la freqüència, el caràcter o finalitat, el període temporal i el tipus d'oferta.

Introducció

El creixent interès de la població en general per les activitats físicoesportives ha centrat l'atenció d'estudiosos de diferents disciplines sobre el tema en qüestió. Han estat realitzades investigacions sobre els hàbits esportius de la població en general, d'àmbit nacional i provincial, on s'analitzen les diferències en funció de variables com ara edat, sexe, etapes o nivells educatius, etc.; se'n poden destacar els realitzats per Puig, Martínez del Castillo i grup Apunt (1985), García Ferrando (1993, 2001), Marcos (1989), Corcuera i Villate (1992), Cuevas i Rodríguez (1994), Cañellas i Rovira (1996), Ruiz Juan (2000), entre d'altres. També es poden trobar, encara que en més petita quantitat, estudis sobre esport universitari, la majoria centrats sobre la pràctica de l'alumnat i en més petit grau sobre la demanda d'aquests (García Ferrando 1984, 1990; Mayorga, 1985, García de la Torre i Antón, 1990; Salvador, 1994; Hernández, 1999; Ruiz Juan, 2000).

La investigació que presentem pretén, entre d'altres aspectes, detectar les demandes d'activitats físicoesportives de temps lliure. Per això, cal conèixer les formes que té la joventut d'ocupar el seu temps lliure i, conseqüentment, de gaudir del seu temps d'esbarjo. En relació amb l'anàlisi de la demanda d'activitats físicoesportives de comunitats universitàries hem pogut comprovar que els Serveis d'Esports de les Universitats s'han hagut d'adaptar contínuament al canvi de necessitats i preferències pel que fa a l'activitat física de temps lliure a la comunitat universitària i adequar-ne l'oferta de forma dinàmica i eficaç, a partir de la dècada dels vuitanta, tot decantant-se més cap a les pràctiques físicoesportives de temps lliure amb un sentit recreatiu, de benestar personal o de salut, davant de les de competició o de rendiment esportiu, imponents fins a aquest període (García Ferrando, 1984, 1990, Mayorga, 1985; Hernández 1999, Ruiz Juan, 2000).

Analitzar socialment la pràctica de l'activitat físicoesportiva ens permetrà de conèixer els perfils sociodemogràfics dels demandants d'una activitat o altra i, en funció d'això, no solament establir la recerca fonamentada del per què teòric, sinó una cosa encara més important, establir les polítiques d'actuació en matèria esportiva que s'ajustin millor a les demandes i, per tant, amb més expectatives d'èxit.

Amb aquest treball es pretén d'indagar sobre diverses maneres d'acostar-se a la pràctica de l'activitat físicoesportiva, fruit de les diferències sociodemogràfiques i culturals dels escolars. Vam triar de treballar amb persones que es troben encara en període escolar educatiu perquè creiem que és, en aquesta etapa vital, quan més canvis es produeixen en aquesta matèria. A més a més, ens permet de valorar, secundàriament, el sistema educatiu com a iniciador i promotor d'activitats i si aquestes responen a les necessitats dels mateixos alumnes.

En definitiva, es tracta de conèixer les diverses formes d'activitats físicoesportives demandades per joves estudiants, la forma en què les demandes varien en funció del nivell educatiu en què es troben (entre d'altres variables sociodemogràfiques) i el grau en què l'actual Sistema Educatiu i d'altres organismes públics hi responen.

Metodologia

Conèixer les demandes d'activitat física de temps lliure de l'alumnat almerienc d'Ensenyament Secundari Postobligatori (ESPO) i de segon cicle de la Universitat d'Almeria i les condicions en què li agradaria realitzar-la: modalitats, freqüència de pràctica, període de temps i forma de realització, és un dels objectius que guien aquesta investigació. Igualment, es persegueix de contrastar aquestes demandes entre els dos tipus d'ensenyament esmentats.

La població d'Ensenyament Secundari Postobligatori de la província d'Almeria, en el curs acadèmic 98/99, està formada, segons dades facilitades per la Conselleria d'Educació i Ciència de la Junta d'Andalusia, per 11.359 subjectes (5.278 barons i 6.081 dones). D'altra banda, segons xifres aportades pels Serveis Centrals de la Universitat d'Almeria, la població de segon cicle, en aquest mateix curs acadèmic, s'eleva a 3.440 subjectes, 1.401 barons i 2.039 dones.

La magnitud del volum de la població fa inviable sondejar l'opinió de cadascun dels seus integrants. Per aquest motiu s'ha recorregut a l'aplicació de tècniques de mostreig que, després d'una adequada execució, ens permet de generalitzar al total de la població la informació oferta per un nombre reduït dels seus components. Així, la mostra de l'alumnat d'Almeria d'ESPO, durant el curs 98/99, és de 1.375. D'altra banda, al segon cicle de la Universitat d'Almeria, es considera que la mostra representativa és de 878. En tots dos casos suposarà una validesa en els resultats d'un marge d'error mostral del $\pm 3\%$ i un nivell de confiança del 95,5 %.

Per realitzar la selecció de la mostra en ESPO ha estat utilitzat el procediment de mostratge polietàpic estratificat amb afixació proporcional. Les raons que justifiquen l'aplicació d'aquest procediment respon a l'heterogeneïtat en la dimensió de cada un dels col·lectius que componen la població objecte d'estudi (modalitats d'estudis, nivells, tipus de centre, horaris, sexe), la qual cosa determina la necessitat que el mostratge es desenvolupi en diferents etapes.

En primer lloc, es va considerar l'alumnat segons les modalitats d'estudis que cur-

sen. Per a cada estrat possible es va determinar la mida de les submostres, assumint un error del $\pm 5\%$ i un nivell de confiança del 95,5 %. En una segona etapa, a cada submostra, es va procedir a l'afixació proporcional del nombre de subjectes segons els tipus de centre (públic-privat-diürn-nocturn) de manera que al tipus de centre que compta amb menys subjectes li serà aplicat un nombre menor d'enquestes.

En la tercera etapa van ser assignats uns codis a cada centre. Mitjançant un sorteig a l'atzar van ser elegits els centres que formarien part de la mostra a cada tipus de centre. Es va procedir a l'afixació proporcional del nombre d'enquestes en cada un d'ells. Finalment, es va procedir a realitzar l'afixació proporcional a cada centre per nivells (primer o segon curs) i sexe (barons i dones).

Un cop determinada la mida mostral de l'alumnat de segon cicle de la Universitat d'Almeria, també es va procedir a efectuar-ne l'afixació proporcional. En primer lloc, es va realitzar per facultats, en una segona etapa pels diferents estudis de cada Facultat. Tot seguit, es va realitzar l'afixació proporcional tenint en compte els cursos dels diferents estudis en què es trobava matriculat l'alumnat. I, finalment, es va efectuar segons la variable sexe.

La recollida de dades s'ha realitzat amb metodologia quantitativa mitjançant enquestes (qüestionari autoadministrat amb aplicació massiva –per aules– i presència d'aplicador).

Segons Colás (1994) el mètode descriptiu té com a principal objectiu descriure fets i característiques d'una població de forma objectiva i comparable. En aquest mateix sentit, Fox (1981) destaca que aquest mètode exerceix un paper important en la ciència, en proporcionar dades i fets i anar donant pautes que possibilitaran la configuració de teories.

Cohen i Manion (1985) remarquen que els objectius principals de les investigacions que utilitzen aquest mètode, són: descriure la naturalesa de les condicions existents, identificar valors estàndards amb els quals comparar les condicions existents i determinar les relacions existents entre esdeveniments específics.

El qüestionari, com indica Manzano, Rojas i Fernández (1996), és un dels instruments de la tècnica d'investigació mitjançant enquestes, i és considerat per García Ferrando (1991), Buendía (1994) i Padilla, González i Pérez (1998) com a l'instrument bàsic de la investigació social per enquestes.

En una investigació d'aquesta mena, on es proposa com a tècnica d'obtenció d'informació una modalitat de caràcter merament quantitatiu, és d'esperar que la interpretació d'aquesta es realitzi mitjançant l'aplicació de tècniques d'anàlisi quantitativa (Bizquerra, 1987). Les dades s'han analitzat, després d'ésser tabulades i mecanitzades per recursos informàtics, mitjançant el paquet de programes informàtics SPSS/ PC+ (V 7.52), que possibilita la posada en pràctica de les tècniques estadístiques precises per a aquest estudi (Norusis, 1992; Moyano, 1993; Pardo i San Martín, 1994), i que presenten anàlisis descriptives de les diferents variables plantejades, i també anàlisis inferencials.

Resultats

L'objecte d'estudi d'aquest treball d'investigació és conèixer les demandes dels alumnes almeriencs d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria, en matèria d'activitat física i esportiva de temps lliure, per tal de disposar de dades objectives que permetin de prendre decisions encertades per a l'adequació de l'oferta.

Per fer-ho, es va plantejar en el qüestionari una pregunta en què hom els demanava que indiquessin, per ordre de preferència, les modalitats d'activitats físiques i/o esportives que els agradaria fer en el seu temps lliure (incloent-hi tant les que ja practicaven i que volien continuar practicant, com totes les noves que desitgessin de conèixer). De cadascuna, calia que n'indicessin la freqüència, el caràcter o finalitat, el període temporal i el tipus d'oferta.

Modalitats de pràctica fisicoesportiva demandades

Per tal de fer més dinàmica l'anàlisi, les modalitats al·ludides han estat agrupades

en quatre blocs: esports individuals, esports col·lectius, activitats fisicoesportives i activitats fisicoesportives a la natura.

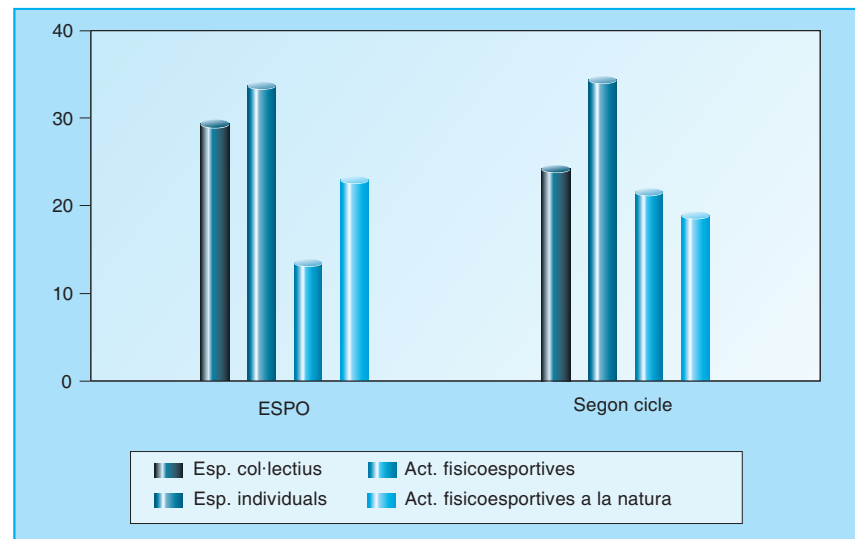
Podem apreciar que els esports individuals és la modalitat esportiva més demandada, tant pels alumnes d'ESPO com pels universitaris de segon cycle; entre ells hi ha una diferència de només una unitat percentual (33,9 % i 34,9 % respectivament). Com a segona activitat més demandada, per a tots dos grups d'alumnes, es troben els esports col·lectius, encara que podem apreciar que entre ells hi ha una diferència pròxima als sis punts (29,6 % i 23,9 %) (figura 1).

Els alumnes d'ESPO remarquen com a tercera modalitat les activitats fisicoesportives a la natura (23 %), mentre que els alumnes universitaris les situen en últim lloc (19,6 %). Aquesta situació es produeix de forma contrària entre les modalitats anomenades activitats fisicoesportives, atès que per als alumnes no universitaris ocupen el quart lloc de les activitats demandades i per als universitaris el tercer; entre tots dos col·lectius hi ha una diferència de vuit unitats percentuals (13,5 % i 21,6 %) (figura 1).

Si observem la figura 2 podem apreciar que per als alumnes d'ESPO el futbol,

■ FIGURA 1.

Modalitats d'activitats fisicoesportives més demandades pels Alumnes d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria (%).

■ FIGURA 2.

Esports col·lectius demandats pels Alumnes d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria (%).

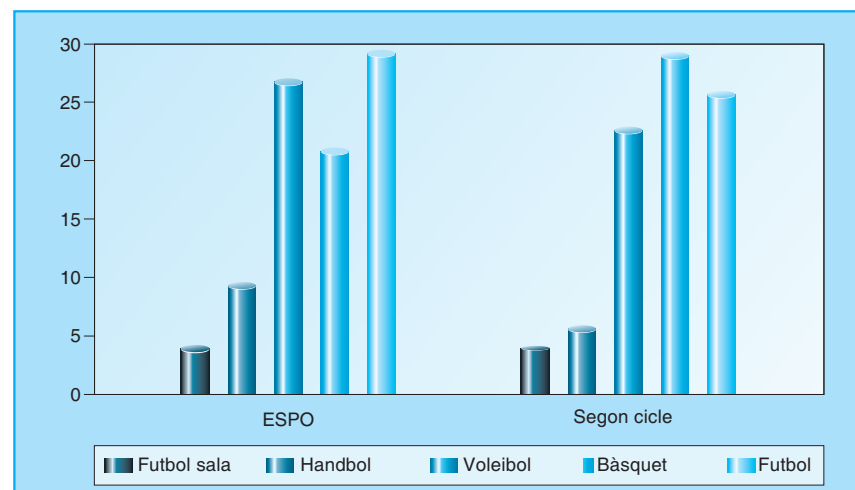

FIGURA 3.
Esports individuals demandats pels Alumnes d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria (%).

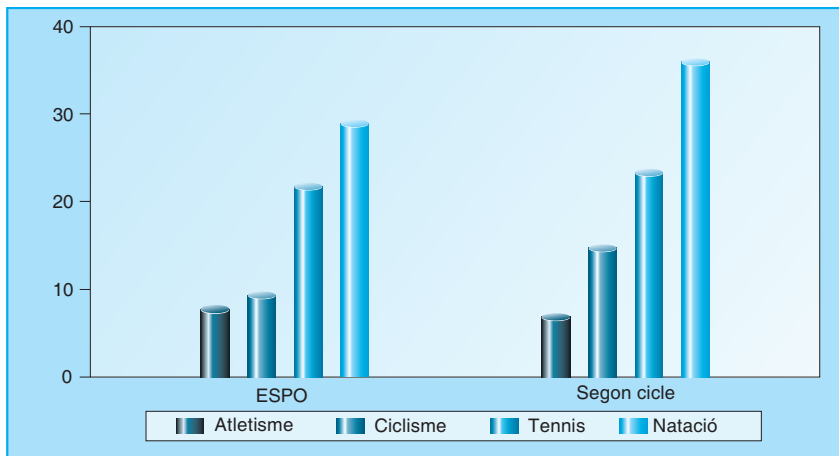

FIGURA 4.
Activitats fisicoesportives demandades pels Alumnes d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria (%).

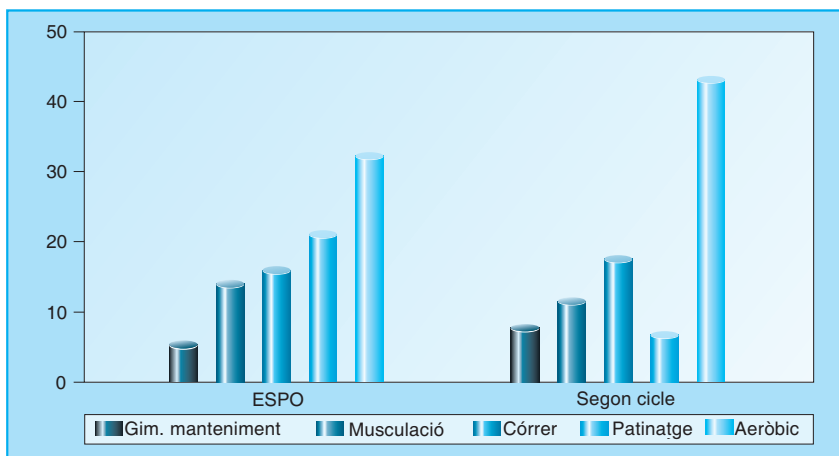
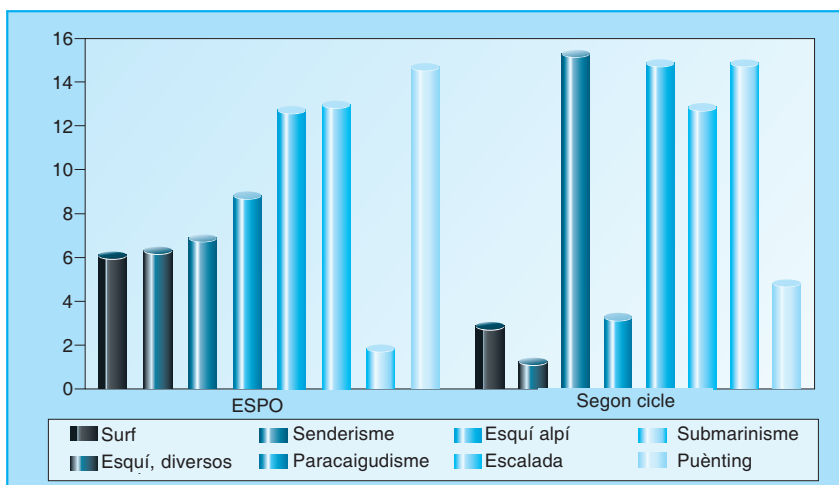

FIGURA 5.
Activitats fisicoesportives a la natura més demandades pels Alumnes d'ESPO i de segon cycle de la Universitat d'Almeria (%).

dintre dels esports col·lectius, és la modalitat demandada amb un percentatge més gran (29,9 %) i figura en segon lloc en el col·lectiu d'alumnes universitaris. D'altra banda, per als alumnes de segon cycle de la UALM, el bàsquet és l'esport d'equip que té més demanda (29,4 %), i figura en tercer lloc dintre del col·lectiu d'alumnes no universitaris. El voleibol és el segon esport més demandat entre els alumnes d'ESPO i el tercer entre els alumnes de segon cycle de la Universitat d'Almeria (27 % i 22,8 % respectivament). L'handbol figura en quart lloc entre el col·lectiu d'alumnes no universitaris i passa a ocupar el cinquè lloc entre els universitaris (9,8 % i 6,4 %); el futbol sala ocupa el quart lloc a les demandes d'aquests últims. La resta d'esports presenten percentatges inferiors al cinc per cent.

En els esports individuals podem apreciar que es troba coincidència en ordenar els quatre primers, en tots dos col·lectius, encara que els percentatges variïn. Així, com a esport individual més sol·licitat, hi figura la natació (29,1 % i 36,6 % respectivament), a continuació trobem el tennis (21,8 % i 22,3 %), el ciclisme (9 % i 14,9 %) i l'atletisme (7,2 % i 6,6 %); els altres esports individuals presenten percentatges inferiors al cinc per cent (figura 3).

L'aeròbic és, dintre de la modalitat d'activitats fisicoesportives, la més demandada en tots dos col·lectius (32,1 % i 42,5 %), a continuació, encara que en ordre diferent, figura patinar (20,7 % i 7,2 %), córrer (16 % i 17,6 %), musculació (14,5 % i 12,6 %) i gimnàstica de manteniment (6,8 % i 8 %) (figura 4).

Finalment, en les activitats fisicoesportives a la natura, podem observar que no existeix uniformitat en les modalitats demandades per tots dos col·lectius, ni en l'ordre, ni en els percentatges resultants. Per aquest motiu, exposarem l'ordre que han determinat els alumnes d'ESPO i al costat dels seus percentatges oferirem els de l'alumnat de segon cycle de la Universitat d'Almeria. Així, salt de pont és la més sol·licitada (14,7 % i 5,1 %), a continuació trobem escalada (13,2 % i 12,8 %), esquí alpí (12,9 % i 15,4 %), paracaigudisme (8,7 % i 3,7 %), sende-

risme (7,2 % i 15,7 %, la més sol·licitada entre els alumnes de la UALM), varietats de l'esquí (6,2 % i 1,6 %) i surf (6,1 % i 3,5 %), la resta es troben en percentatges inferiors al cinc per cent. Convé de destacar que el submarinisme (15,4 %) és la segona modalitat més demandada entre l'alumnat de segon cicle de la UALM i amb prou feines ho és entre els alumnes d'ESPO (figura 5).

Freqüència amb què volen realitzar les seves pràctiques fisicoesportives

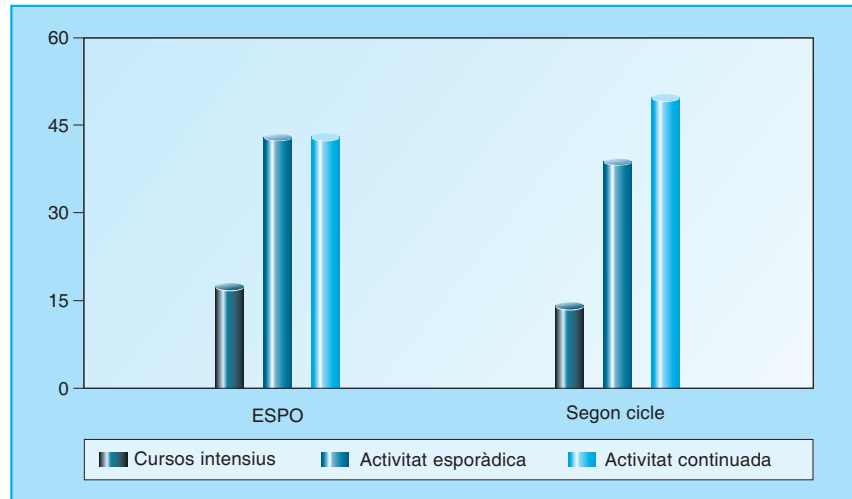
Respecte de la freqüència, els resultats obtinguts en tots dos col·lectius són similars, encara que els alumnes d'ESPO donen percentatges inferiors en cinc unitats percentuals als de segon cicle de la UALM quan demanen una pràctica mitjançant activitats continuades (44,5 % i 49,6 %, respectivament). No s'esdevé el mateix amb els resultats que dona realitzar una pràctica de freqüència esporàdica i en forma de cursos intensius i/o temàtiques específiques, on els alumnes d'ESPO presenten percentatges superiors, de tres i dos punts respectivament, als dels universitaris (figura 6).

Caràcter o finalitat amb què volen realitzar les seves pràctiques fisicoesportives en temps lliure

D'acord amb el caràcter o finalitat, trobem que el 65,6 %, de l'alumnat de segon cicle de la UALM, vol practicar-la sense caràcter competitiu davant del 44,4 % dels alumnes d'ESPO. A la resta d'opcions figuren aquests últims amb percentatges superiors als dels alumnes universitaris; com a segona opció apareix realitzar la pràctica competint per divertir-se amb els amics (29,2 % en l'ESPO i 22,1 % en la UALM), a continuació apareix la competició federada (14 % i 6,7 % respectivament) i, finalment, en lligues, trofeus, i/o competicions no federades (12,4 % i 5,6 %) (figura 7).

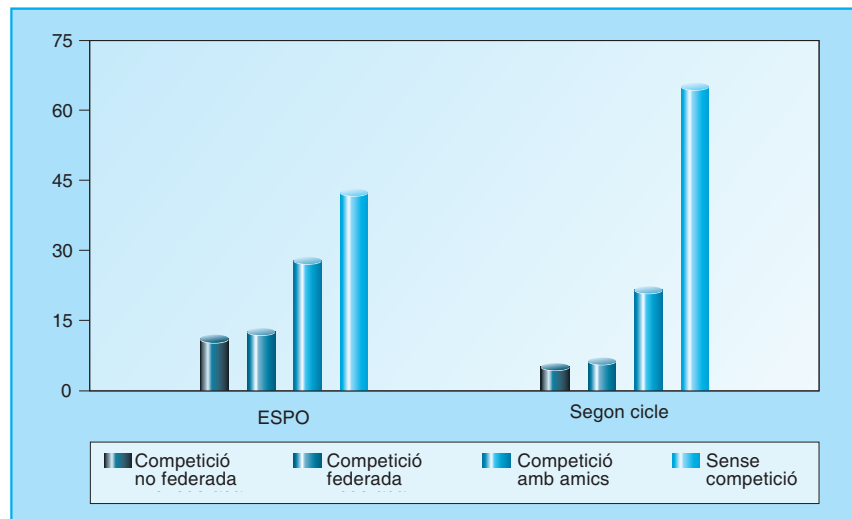
■ FIGURA 6.

Freqüència de les activitats fisicoesportives demandades pels Alumnes d'ESPO i de segon cicle de la Universitat d'Almeria (%).

■ FIGURA 7.

Caràcter i/o finalitat de les activitats fisicoesportives demandades pels Alumnes d'ESPO i de segon cicle de la Universitat d'Almeria (%).

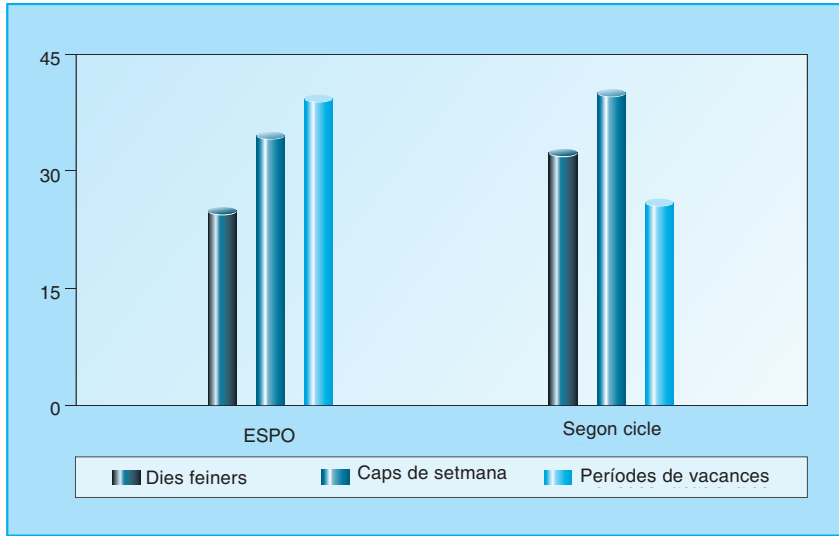

Període de temps en què prefereixen realitzar les pràctiques fisicoesportives

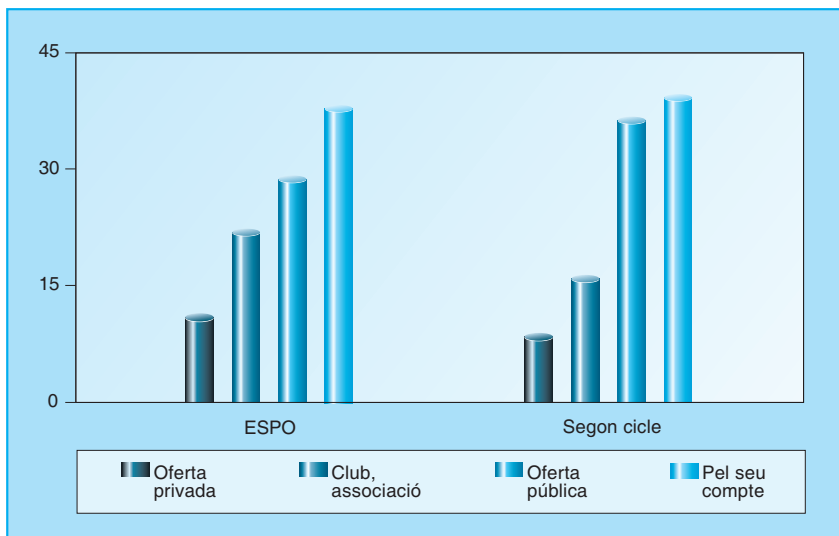
Pel que fa al període de temps més escollit per a la realització de pràctiques fisicoesportives no trobem similitud entre l'ordre establert per tots dos col·lectius. Així, per als alumnes almeriencs d'ESPO, la demanda més gran és per als períodes vacacionals (39,3 %) mentre

que per als alumnes universitaris de segon cicle, en relació a aquests períodes de temps, es redueix en tretze unitats percentuals la sol·licitud (26,6 %). Els caps de setmana és el segon període de temps escollit per realitzar les seves pràctiques de temps lliure (35,6 %) en ESPO i aquest és el període on més volen practicar els alumnes de segon cicle de la UALM (40,6 %). El període temporal menys demanat és el dels dies feiners

■ FIGURA 8. Període de temps en què són demanades les activitats fisicoesportives pels Alumnes d'ESPO i de segon cicle de la Universitat d'Almeria (%).

■ FIGURA 9. Tipus d'oferta d'activitats fisicoesportives demanades pels Alumnes d'ESPO i de segon cicle de la Universitat d'Almeria (%).

(25,1 % en ESPO i 32,8 % en els alumnes de la UALM) (figura 8).

Tipus d'ofertes més demanades

Segons el tipus d'oferta, apreciem com els percentatges més grans, en tots dos col·lectius, voler realitzar les activitats fisicoesportives de temps lliure pel seu compte, de forma lliure i autoorganitzada (el

37,6 % de l'alumnat almerienc d'ESPO, una unitat percentual menys que els alumnes de segon cicle de la Universitat d'Almeria, 38,7 %). Al 36 % dels que cursen els estudis a la Universitat i el 29,4 % dels alumnes no universitaris els agradaria realitzar-la mitjançant l'oferta d'una entitat pública. A continuació, trobem el club o l'associació, com a forma organitzativa sol·licitada (22,2 % i 16,4 %) i, finalment, la demanda de pràctica en ofertes privades

és realitzada per un 10,8 % del col·lectiu d'alumnes d'ESPO mentre que en els alumnes de la UALM aquesta demanda de pràctica és del 8,9 % (figura 9).

Discussió

Els resultats obtinguts en aquesta investigació mostren, d'una banda, l'increment de l'individualisme en les preferències d'ocupació del temps lliure mitjançant pràctiques fisicoesportives, la qual cosa corrobora allò que ha estat exposat per Olivera i Olivera (1995) en afirmar que a la societat moderna hi ha un augment de tendència de les pràctiques esportives vers les pràctiques individuals. D'altra banda, es pot observar una predisposició cap a la diversitat, tant en els tipus de modalitats demanades, com en la freqüència amb què es volen realitzar, els períodes de temps preferits o el tipus d'oferta requerida. Finalment, cal destacar la inclinació cap a una pràctica que té un caràcter o una finalitat allunyades dels sistemes de competició tradicional.

Totes aquestes circumstàncies es troben confirmades per les experiències i els diferents estudis sobre el canvi de necessitats i preferències en relació a l'activitat física de temps lliure, en la comunitat universitària i a partir de la dècada dels vuitanta, en els Serveis d'Esports de les Universitats, els quals s'han hagut d'adaptar contínuament a aquest canvi i adequar les seves ofertes de forma dinàmica i eficaç. A continuació els exposarem per ordre cronològic.

García Ferrando (1984, 1990) exposa, en els resultats sobre les preferències pel que fa a les activitats esportives que els agradarien als estudiants universitaris (en l'àmbit nacional), que fossin promocionades per les seves Universitats. Per ordre de prioritat, sol·liciten més cursos d'esport i esbarjo, més activitats físiques, activitats culturals-formatives, conferències, cursos, projeccions de temes fisicoesportius i, finalment, més campionats (l·ligues). Aquest autor opina que la demanda dels universitaris en l'àmbit esportiu és plural i diversificada. Ressalta que la preferència de l'esport competitiu i organitzat és tres vegades superior entre els barons que entre les dones, i disminueix amb l'edat, i que l'oferta s'hauria de diversificar i adaptar-se a la de-

manda. Aquests resultats cap a activitats menys competitives, palesen un desfàsament entre l'oferta esportiva tradicional a la Universitat (campionats i lligues) i les noves demandes d'activitats físiques i esportives amb més contingut recreatiu. Estima que les tendències en els estudiants universitaris suposen un canvi en les pràctiques esportives i que anuncien una transformació respecte a les de la societat. Mayorga (1985) obté una tendència similar a aquests resultats en l'alumnat de la Universitat d'Extremadura. Indica que aquests universitaris demanen activitats d'esbarjo o manteniment físic davant de les de caràcter competitiu, i són els dissabtes i al final de la jornada quan els agradaria de practicar-les.

Els autors García de la Torre i Antón (1990), en l'estudi realitzat entre els estudiants del Campus Universitari d'Àlaba, exposen, pel que fa a la pregunta sobre quin esport els agradaria practicar, l'existència d'una dispersió d'opinions entre les modalitats més habituals i indiquen que en altres esports (25 %) són esmentades modalitats de nova implantació, com ara ala delta, parapent, hípica, esports nàutics, etc. Respecte dels cursos d'iniciació i/o perfeccionament esportiu, el 75 % opina que hi participaria davant del 25 % que opina que no.

Lizalde (1993, pàg. 67) remarca que *"el ventall d'activitats de la pràctica fisicoesportiva és cada vegada més ampli. A la vista dels estudis sobre la demanda esportiva de la població universitària, es copsa la gran diversitat d'inquietuds que un servei d'activitat física pot atendre"*.

A la Universitat de València, Salvador (1994) manifesta que en els últims quinze anys s'ha produït un notable increment de la demanda cap a les activitats fisicoesportives davant de les de competició, en l'alumnat d'aquesta Universitat. D'aquesta forma, en la dècada dels 70, el 80 % de l'alumnat (inscrit al Servei d'Esports) participava en activitats de competició i el 20 % en escoles esportives i activitats fisicoesportives. Tanmateix, en la dècada dels 80, les dues posicions es van acostant: un 65 % en activitats de competició i un 35 % en les fisicoesportives. Serà a partir del curs 89/90, quan els percentatges s'invertiran, encara que en un principi eren d'un

50 % en els últims tres anys, un 63 % s'inscriuen en les fisicoesportives i un 37 % en les de competició. Indica que els motius, a judici seu, són la incorporació de la dona a la vida universitària i la manca d'instal·lacions (es fa necessari promocionar activitats en les quals amb menys espai participi un major nombre d'alumnes), la falta de temps dels estudiants (massa extensió dels programes i poca flexibilitat horària) i la curiositat que desperten unes certes formes de fer exercici (esquí, esports nàutics, d'aventura...).

En aquesta mateixa línia i en una valoració realitzada a tots els serveis d'esports d'Andalusia i Extremadura (Grupo Sur), Tierra (1995) exposa que l'alumnat, a qui majoritàriament van adreçats els programes dels serveis esportius, demanen activitats que no els obliguin a seguir una pauta permanent i els privin de la llibertat d'utilitzar el seu temps lliure en la seva pròpia formació o en qualsevol altra fórmula en què ocupar el seu lleure.

Els autors Montiel i Sánchez (1995) exposen que, a hores d'ara, l'esport a la universitat s'ha diversificat, i s'esdevé que cada Universitat planteja, en molts casos, programes molt diferenciats, però així i tot, no s'aconsegueix de satisfer la demanda dels usuaris, per la influència d'aspectes socio-polítics que els condicionen (política esportiva del rectorat, decisions de l'equip de govern, patrocinis, professionals, etc.). Igualment, Herrera (1996) indica que avui hi ha una diversificació de la demanda –l'esport d'esbarjo/lleure es va imposant– al costat de canvis en la metodologia per gestionar les noves activitats en els diferents serveis.

Conclusions

Entre les conclusions a les quals arribem sobre la demanda d'activitats fisicoesportives de temps lliure, en l'alumnat almerienc d'ESPO i de segon cicle de la Universitat d'Almeria, podem destacar:

- A tots dos col·lectius hi ha coincidència a opinar que els esports catalogats com a individuals són els més demanats, seguits pels esports col·lectius.
- Els esports col·lectius més demanats per tots dos grups de població són el futbol,

el bàsquet, el voleibol, l'handbol i el futbol sala. Com a esport individual més sol·licitat es troba la natació, a continuació trobem el tennis, el ciclisme i l'atletisme.

- La modalitat d'activitat fisicoesportiva preferida, en tots dos col·lectius, és l'aeròbic, tot seguit, encara que en ordre diferent, figuren patinar, córrer, musculació i gimnàstica de manteniment.
- El senderisme, l'esquí alpí i l'escalada són activitats demandades per tots dos col·lectius, encara que el submarinisme és la segona activitat elegida pels universitaris, mentre que l'alumnat d'ESPO situa en primer lloc el salt de pont, a més a més d'incloure entre les seves predilectes el paracaigudisme, les varietats d'esquí i el surf.
- La freqüència amb què es demana de realitzar activitat fisicoesportiva, per ambdues poblacions, indica, en primer lloc, la pràctica mitjançant activitats continuades, després vénen les activitats esporàdiques i en forma de cursos intensius i/o temàtiques específiques.
- El caràcter no competitiu és demanat majoritàriament per tots dos col·lectius; a continuació apareix la competició amb els amics per divertir-se.
- El període de temps més demanat per a la realització de pràctiques fisicoesportives, per als alumnes d'ESPO, són els períodes vacacionals. Mentre que per als de segon cicle de la UALM són els caps de setmana. El període temporal menys demanat per tots dos col·lectius són els dies feiners.
- Realitzar les pràctiques d'activitats fisicoesportives pel seu compte, de forma lliure i autoorganitzada figura com el tipus d'oferta més demandada en tots dos col·lectius. A continuació trobem que sigui mitjançant l'oferta d'una entitat pública, d'un club o associació i, finalment, en ofertes privades.

Bibliografia

- Bizquera, R. (1987). *Introducción a la estadística aplicada a la investigación educativa*. Barcelona: PPU.
- Buendía, L. (1994). *El proceso de investigación*. A M. P. Colás i L. Buendía, *Investigación Educativa* (pàgs. 69-105). Sevilla: Alfar.

- Cañellas, A. i Rovira, J. (1996). Els hàbits esportius de la població barcelonina, 1995. Resum dels principals resultats de l'enquesta realitzada per L'Àrea de L'Ajuntament de Barcelona. *Revista d'informació i estudis socials. Barcelona Societat* (5), 4-21.
- Cohen, L. i Manion. (1985). *Research Methods in Education*. Londres: Croom Helm London.
- Colás, M. P. (1994). Los métodos de investigación en Educación. A M. P. Colás i L. Buendía. *Investigación Educativa* (pàgs. 43-67). Sevilla: Alfar.
- Corcuera, E. i Villate, R. (1992). *Actitudes ante el deporte en Vitoria-Gasteiz. Estudio cuantitativo*. Vitoria-Gasteiz: Neurriak (paper).
- Cuevas, M. J. i Rodríguez, A. (1994) (AÍDA): *Los andaluces y el deporte. Hábitos de la práctica deportiva en Andalucía*. II Convocatoria de ayudas para la Investigación Deportiva. UNISPORT (paper).
- Fox, D. (1981). *El proceso de investigación en educación*. Pamplona: EUNSA.
- García de la Torre, F. i Antón, P. (1990). Motivacions per a la pràctica físicodesportiva entre els alumnes del Campus Universitari d'Àlava". *Apunts. Educació Física i Esports*, (22), 71-90.
- García Ferrando, M. (1984). *Las prácticas deportivas de los estudiantes universitarios*. Madrid: FEDU.
- (1990a). *Aspectos sociales del deporte. Una reflexión sociológica*. Madrid: Alianza Editorial.
- (1990b). La encuesta a debate límites y posibilidades. A M. Latiesa, *El pluralismo metodológico en la investigación social* (pàgs. 17-40). Granada: CPU.
- (1993). *Tiempo libre y actividades deportivas de la juventud en España*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales. Instituto de la Juventud.
- (2001). *Los españoles y el deporte. Prácticas y comportamientos en la última década del siglo XX: encuesta sobre los hábitos deportivos de los españoles, 2000*. Madrid: Consejo Superior de Deportes. Centro de Alto Rendimiento y de Investigación en Ciencias del Deporte.
- Hernández, I. (1999). *Análisis de la demanda de la comunidad universitaria almeriense en actividades físico-deportivas. Estudio de adecuación de la oferta*. Almería: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Almería, 1999.
- Herrera, M. (1996). El control de la información como avance de gestión. A Servicio de Deportes de la Universidad de Jaén, *VI Jornadas de Deporte Universitario del Grupo Sur*. Jaén: Servicio de Deportes de la Universidad de Jaén 1996 (paper).
- Lizalde, E. (1993). Objetivos y programas de los servicios de actividad física. A Servei d'Activitat Física de la Universitat Autònoma de Barcelona, *III Jornadas de Actividad Física y Universidad*. Barcelona: Servei d'Activitat Física de la Universitat Autònoma de Barcelona, pàgs. 55-67.
- Manzano, V. G.; Rojas, A. J. i Fernández, J. S.: *Manual para encuestadores*. Barcelona: Ariel Practicum, 1996.
- Marcos, J. (1989). *Práctica deportiva i actituds envers l'esport a la ciutat de Barcelona. Enquesta sobre els comportaments esportius de la població adulta barcelonina*. Ajuntament de Barcelona.
- Mayorga, M. (1985). *Encuesta sobre el deporte en la Universidad de Extremadura*. Extremadura: Universidad de Extremadura (paper).
- Montiel, P. i Sánchez, H. (1995). Las estrategias de promoción en los programas de actividades físico-deportivas. A Servicio de Deportes de la Universidad de Cádiz, *5.ª Jornadas de Deporte Universitario del Grupo Sur*. Cádiz: Servicio de Deportes de la Universidad de Cádiz, pàgs. 67-76.
- Moyano, V. (1993). *Análisis estadístico con el SPSS/PC: fundamentos de análisis preliminares, estudio descriptivo y utilidades*. Madrid: RA-MA.
- Norusis, M. J. –SPSS INC– (1992). *Manual SPSS/PC+ V.5.0, para IBM PC/XT/AT, PS/2 compatible*. Madrid: Micromouse, 1992.
- Olivera, J. i Olivera, A. (1995). La crisis de la modernitat i l'adveniment de la postmodernitat: l'esport i les pràctiques físiques alternatives en el temps d'oci actiu. *Apunts. Educació Física i Esports* (41), pàgs. 10-29.
- Padilla, González i Pérez (1998). Elaboración del cuestionario. A A. J. Rojas, J. S. Fernández i C. Pérez, *Investigar mediante encuestas. Fundamentos teóricos y aspectos prácticos*. Madrid: Síntesis, pàgs. 115-140.
- Pardo, A. i San Martín, R. (1994). *Análisis de datos en psicología II*. Madrid: Pirámide.
- Puig, N.; Martínez del Castillo, J. i Grupo Apunt (1985). Evolución de las campañas de deporte para todos en España (1968-1983). Ensayo para poder valorar su influencia en la práctica deportiva de los españoles. *Revista de investigación y documentación sobre las ciencias de la educación física y el deporte*, Madrid: Instituto de Ciencias de la Educación Física y el Deporte, pàgs. 58-105.
- Salvador, F. (1994). Una aproximación a la realidad de las actividades físico-deportivas en la Universitat de Valencia. A Servicio de Educación Física y Deportes de la Universidad de Córdoba, *IV Jornadas de Deporte Universitario del Grupo Sur*. Córdoba: Servicio de Educación Física y Deportes de la Universidad de Córdoba, pàgs. 115-121.
- Tierra, J. (1995). Las actividades físico-deportivas y de ocio en las Universidades Andaluzas. A Servicio de Deportes de la Universidad de Cádiz, *5.ª Jornadas de Deporte Universitario del Grupo Sur*. Cádiz: Servicio de Deportes de la Universidad de Cádiz, 1995, pp. 45-65.
- Ruiz Juan, F. (2001). *Análisis diferencial de los comportamientos, motivaciones y demanda de actividades físico-deportivas del alumnado almeriense de Enseñanza Secundaria Postobligatoria y de la Universidad de Almería*. Almería: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Almería, 2001.